

ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ Στίχοι 369-529

Αφηγηματικοί τρόποι της ενότητας: εναλλαγή αφήγησης -διαλόγου

(ο διάλογος δίνει ένταση και δραματικότητα στη σκηνή , τονίζοντας με αμεσότητα και παραστατικότητα τις ψυχολογικές διακυμάνσεις των προσώπων , τους φόβους και τις ανησυχίες τους σε μια βαθιά ανθρώπινη στιγμή, ενώ η αφήγηση δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες και τα εξωτερικά σκηνοθετικά στοιχεία).

Χαρακτηριστικοί εκφραστικοί τρόποι: ο τυπικός εκφραστικός τρόπος των άστοχων ερωτημάτων στους στίχους 376-389 .(Ο Έκτορας προβάλλει τις λογικές πιθανότητες για το πού μπορεί να βρίσκεται η Ανδρομάχη , ενώ η οικονόμος με τη σειρά της τις απορρίπτει για να δώσει στο τέλος τη σωστή απάντηση , η οποία τονίζεται έτσι περισσότερο)

Χαρακτηριστικές αφηγηματικές τεχνικές: α . *επική ειρωνεία* (διάχυτη στους στίχους 475-481 :οι ευχές του Έκτορα ακούγονται τραγικές στον ακροατή , που γνωρίζει ότι ο Αστυάνακτας θα βρει τραγικό θάνατο από τους Αχαιούς) β. *προσοικονομία* (στίχοι 448-456 , 464-465 και 500-502)

Χαρακτηριστικά σχήματα λόγου:α. *παρομοίωση* (στίχος 401 και 514 και η πλατιά ομηρική παρομοίωση των στίχων 506-516 :αναφορικό μέρος →και ως όταν σπάσει τον δεσμόν.....τα γόνατά του , δεικτικό μέρος→ ομοίως.....όλος και κοινός όρος :Ο Πάρης παρομοιάζεται με ένα δυνατό και όμορφο άλογο , που σπάει τα δεσμά του και τρέχει υπερήφανο στα βοσκοτόπια), β. *τυπικά επίθετα* :λοφοσειστής Έκτορας, λευκόχερην Ανδρομάχην, Θεΐος Πηλείδης , ιπποδάμων Τρώων.....

Πολιτιστικά στοιχεία της ενότητας:

1. Οι γυναίκες αριστοκρατικής καταγωγής δεν κυκλοφορούσαν μόνες , αλλά πάντα με συνοδεία .Αν είχαν μικρό παιδί, συνοδεύονταν από την υπηρέτρια που είχε και την επιμέλεια του παιδιού(σтч.369-371). Με τις δουλειές του σπιτιού ασχολούνταν οι δούλοι(σтч 375) , την επίβλεψη των οποίων είχε η οικονόμος , έμπιστη υπηρέτρια που είχε την ευθύνη για τη φύλαξη και τη διάθεση των αγαθών(σтч 381) . Οι γυναίκες στην ομηρική κοινωνία , ειδικά αριστοκρατικής καταγωγής ,συνήθιζαν να υφαίνουν στον αργαλειό ή να γνέθουν(ηλακάτη)(σтч491)
2. Στην ομηρική κοινωνία συνηθιζόταν ο γαμπρός να προσφέρει δώρα στη νύφη ή ο πατέρας να δίνει προίκα στην κόρη(σтч395)
3. Η νίκη στο πεδίο της μάχης συνοδευόταν από την αφαίρεση των όπλων του νεκρού(ατίμωση του εχθρού) .Σε ορισμένες περιπτώσεις ο νικητής έδειχνε ιπποτική συμπεριφορά ως αναγνώριση της αξίας του νεκρού (σтч 417). Μετά την άλωση μιας πόλης οι άντρες φονεύονταν , ενώ οι γυναίκες οδηγούνταν στην αιχμαλωσία και ή γίνονταν δούλες κάτι που σήμαινε ταπείνωση και εξαθλίωση , ειδικά για τις βασίλισσες , ή κέρδιζαν την ελευθερία τους χάρη σε λύτρα που έδινε η οικογένεια , εξαγορά(σтч425-428).
4. Συνήθιζαν να προσφέρουν στους νεκρούς τις καθιερωμένες νεκρικές τιμές (ταφή ή αποτέφρωση -τύμβος) .
5. Η ομηρική αιδώς ήταν ένα ανάμεικτο συναίσθημα ντροπής αλλά και σεβασμού απέναντι στο κοινωνικό σύνολο .Ο πολεμιστής αγωνιζόταν για την πατρίδα αλλά και τη διαφύλαξη της τιμής και του ένδοξου ονόματος της γενιά του , κάτι που του εξασφάλιζε την εκτίμηση του κοινωνικού συνόλου και την υστεροφημία του. Ο ομηρικός ήρωας φοβάται όχι το θάνατο αλλά την ατίμωση. Το τι θα πουν οι άλλοι , η κοινή γνώμη , υπαγορεύει και καθοδηγεί τις δραστηριότητες του ατόμου, αφού λειτουργεί ως οδηγός μέσα στην κοινότητα για το σωστό και το δίκαιο.(σтч441)

Ιδεολογικά στοιχεία της ενότητας

1. Ο ομηρικός άνθρωπος πίστευε πως όλα τα δεινά προέρχονται από τους Θεούς .Γι' αυτό συχνά κατέφευγε σε προσευχές και θυσίες για να τους εξευμενίσει(και πολιτιστικό στοιχείο)(στχ379-380)

2.Ο ομηρικός άνθρωπος πίστευε πως η ζωή και ο θάνατος καθορίζονται από τη Μοίρα , η οποία έστεκε πάνω κι από τους Θεούς του Ολύμπου. Κανείς θνητός ή Θεός δεν μπορούσε να αλλάξει τις αποφάσεις της μοίρας.

Ηθογράφηση προσώπων

Ο Έκτορας παρουσιάζεται με τη διπλή ιδιότητα του πολεμιστή και του πατέρα-συζύγου. Ως σύζυγος είναι τρυφερός και στοργικός αλλά συγκρατημένος και φειδωλός στην εκδήλωση των συναισθημάτων, ανήσυχος για την τύχη της Ανδρομάχης , απαισιόδοξος για το μέλλον .Πονά στη σκέψη ότι η Ανδρομάχη μπορεί να περάσει την ταπείνωση και την εξαθλίωση της δουλείας , από την οποία ο ίδιος δε θα μπορεί να τη γλιτώσει .Ο λόγος είναι ιδιαίτερα τραγικός αλλά και προφητικός. Ως πατέρας εμφανίζεται πιο διαχυτικός καθώς αγκαλιάζει και φιλά το γιο του . Η παιδική αθωότητα αποπλίζει τον Έκτορα πολεμιστή (ο οποίος χαρακτηριστικά βγάζει την περικεφαλαία =τη στολή του πολεμιστή) , γίνεται πιο αισιόδοξος , καθώς προσεύχεται στους Θεούς για το γιό του , παραμένοντας ωστόσο το ίδιο τραγικός .Ως πολεμιστής είναι αποφασισμένος να πολεμήσει και να πεθάνει , αφού νιώθει ότι ο λαός της Τροίας έχει στηρίξει τις ελπίδες του σε εκείνον .Γνώμονας της σκέψης του είναι η ομηρική αιδώς , ο φόβος της ατίμωσης αλλά και η τιμή και η δόξα της γενιάς του. Σε αυτή την εξωτερική πίεση της κοινής γνώμης και των αξιών της ομηρικής εποχής προστίθεται και μια εσωτερική: ούτε ο ίδιος επιτρέπει στον εαυτό του να κάνει πίσω. Θα είναι σα να προδίδει τη φύση του ήρωα -πολεμιστή. Ο πολεμιστής αγωνίζεται για την πατρίδα , αλλά και για τη διαφύλαξη της τιμής και της δόξας του πατέρα και της γενιάς του , αξίες που η μια γενιά κληρονομεί στην άλλη με την υποχρέωση να τις διατηρήσει και να τις αυξήσει (γι αυτό ο γιος έπρεπε να δειχθεί καλύτερος από τον πατέρα).Αυτό άλλωστε το ιδεώδες εκφράζεται και στην ευχή προς το γιο του . Για αυτό το λόγο βλέπουμε τον Έκτορα να πολεμάει ακόμη κι αν ξέρει ότι η Τροία θα χαθεί και ο ίδιος θα σκοτωθεί. Το πολυδιάστατο στοιχείο της προσωπικότητας του Έκτορα στηρίζεται στην διπλή ιδιότητα και στο τραγικό δίλημμα στο οποία βρίσκεται μεταξύ οίκου και πόλης .

Η Ανδρομάχη είναι η ιδανική ομηρική γυναίκα :αφοσιωμένη , τρυφερή και στοργική μητέρα. Ανήσυχη για την τύχη του άντρα της εγκαταλείπει το βασιλικό οίκο χωρίς όμως να παραλείψει τους κοινωνικούς κανόνες περί σεμνότητας(συνοδεύεται).Τα λόγια της είναι συναισθηματικά φορτισμένα , καθώς σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να προφυλάξει από τη σκιά θανάτου τον Έκτορα και κατά συνέπεια την ευτυχία του σπιτικού της προσπαθεί με επιχειρήματα που καλύπτουν το παρόν (429-430) το παρελθόν(413-428) και το μέλλον(406-413) να τονίσει τον αβάσταχτο πόνο της από την απώλεια του μοναδικού στηρίγματος της. Τελικά υποτάσσεται και επιστρέφει δακρυσμένη στο σπίτι.

Ο Αχιλλέας προβάλλεται έμμεσα από τον ποιητή (ο οποίος δεν κρύβει τη συμπάθειά του Ιδανικός πολεμιστής , ευγενικός με ανώτερο ήθος , ανθρώπινος με ιπποτική συμπεριφορά.

Ενότητες

[α. στίχοι 369-389:Ο Έκτορας αναζητά την Ανδρομάχη -ο διάλογος με την οικονόμο](#)

[β. στίχοι 390-494: Η συνάντηση Έκτορα-Ανδρομάχης](#)

[γ. στίχοι495-502: Η επιστροφή της Ανδρομάχης -Ο θρήνος για τον Έκτορα](#)

[δ. στίχοι 503-529: Ο Έκτορας και ο Πάρις επιστρέφουν στο πεδίο της μάχης](#)